

Antonio Negri

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Belki adını Türkiye'de henüz çok az insan bilmektedir ama Antonio Negri Batı'da yaşayan en önemli Marxist düşünürlerden birisidir. Özellikle 'Marx: Grundrisse Üstüne Dersler' isimli kitabı bu konuda yapılmış en önemli çalışmalardan

birisidir. İtalyan 'autonomia' hareketinin önde gelen bu adı, 1980 sonrasında sarsılan ve mevzi yitiren solun içinde gerek kendi yaklaşımı gerekse yapısalcılık sonrası düşünceye dönük yorumları ve yaklaşımlarıyla etkinliğini korumaktadır. Yaklaşımını 'ortodoks' bulmam ve kimi düşüncelerine katılmamamın bu gerçeği değiştirmemesi bir yana, onu asıl önemli kılan budur.

Negri, benzeri birçok aydın gibi sisteme karşı muhalefetinin bedelini haksız ve yanlı olduğuna neredeyse tüm dünyada vicdani kanaat getirilmiş bir karar nedeniyle yıllardır büyük çilelere göğüs gererek ödemektedir. Negri birçok sol eğilimli aydın gibi 7 Nisan 1979 günü Kızıl Tugaylar'ın Başbakan Aldo Moro'yu öldürmesiyle ilişkili olduğu gerekçesiyle tutuklandı. Savcının iddiası-

na göre, tedhiş örgütünün ardındaki beyin oydu. Düzmece olduğu, hukuksal geçerliliğinin bulunmadığı kanıtlanan belgelerle suçlandıktan ve bunların tümünden beraat ettikten sonra bir katilin işlediği cinayete ortak olduğunu söylemesi ile yeni bir süreç başladı. Katil serbest bırakıldı, pasaport verilerek yurtdışına gönderildi, davalar varestede tutuldu, avukatı dahi Negri'nin suçsuz olduğunu söyledi, ama Negri gene de suçlanıyordu. Radikal Parti kendisini kurtarmak için milletvekili seçti. Parlamento dokunulmazlığını kaldırmadan önce Negri, Fransa'ya kaçtı. Ardından katil davasından suçsuz bulduysa da silahlı örgüte üyelik suçlamasından gıyabında 13 yıla mahkûm edildi.

Yıllarca Fransa'da resmi vatandaşlık verilmeden ama üniversitelerde çalışmasına izin verilerek yaşadı. Bu 'kimliksiz' yaşamdan bezmiş olarak ve hapiste bulunan tüm solcu aydınlara dönük bir af sürecini başlatmak azmiyle geçen yıl İtalya'ya döndü ve hapse girdi. İtalyan solunun büyük yenilgisine neden olan ve Kızıl Tugaylar tarafından düzenlendiği söylenen Bolonya tren istasyonu bombalamasının gizli örgütlerin desteğiyle neo-faşist gruplar tarafından gerçekleştirildiğini iddia etse de Negri 1970'lerin defterini kapatmak gerektiğini söylüyor.

Tutukevinde kalmasının yönetim üzerinde moral bir baskı oluşturduğuna inanıyor. Bugün Avrupa düşüncesinin en önemli isimleri Balibar, Debrey, Derrida ve Fransa Başbakanı Jospin, Negri'nin affı için uğraşmaktadırlar.

Negri'nin tutukluluğu bir şeyi değiştirmeyecektir. Tarih, düşüncenin maruz kaldığı bu süreci çok iyi tanımaktadır. İtalya, en büyük düşünürlerinden Gramsci'yi hapisanede öldürmüştü. Aydın muhalif ve uzlaşmaz olandır. Noam Chomsky bunun yaşayan en önemli örneklerinden birisidir. İsmail Beşikçi yıllardır tutukevinde büyük bir sükûnetle yatmaktadır. Devletler sonunda tutukladıkları tüm düşünürlerin önünde diz çökmüştür. Bu, Ortaçağ'dan bugüne değişmeyen belki de tek gerçektir. Yanlışlığı en çabuk kavranan kararlar siyasal olanıdır. Unutmamalı ki, Fransa başını kestiği kraldan özür dilemiş, Türkiye astığı başbakanın adını en büyük yapılarına vermiştir.

Aydınlık bunların hiçbirisini değil yalnızca devletin gölge etmemesini istemektedirler. Negri haklıdır: Yeni bir yüzyıla girerken eski defterler mutlaka kapatılmalıdır. Bunu devletin yapmasında fayda vardır. Çünkü, tarih onları okumayacaktır. Okursa da utananın kim olacağı bellidir!